

– недостатність управління змінами (впровадження нетократичних методів управління може призвести до нестабільності та опору з боку традиційних урядових структур, які не готові або не можуть адаптуватися до роботи з новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями);

– нерівновага у розподілі ресурсів (неоднаковий доступ до цифрових технологій та послуг зумовлює зростання нерівності у суспільстві та призводить до виникнення соціальних та економічних проблем тощо).

Зазначені ризики підкреслюють необхідність уважного та комплексного підходу до впровадження нетократичних методів управління та постійного моніторингу їхніх наслідків.

Для зменшення цих ризиків важливо впроваджувати ефективні заходи кібербезпеки, забезпечувати доступ до технологій для всіх верств суспільства, проводити освітні кампанії щодо цифрової грамотності та забезпечувати прозорість і відкритість у процесах управління тощо.

Література:

1. Storozhenko L. H. Netocratic vector of formation of public administration in the information society. Modernization of the system of public management and administration in Ukraine: the experience of the Republic of Latvia. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 99–114.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-466-8-15>

БАЗОВІ ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Сухачов М. Р.

*аспірант науково-дослідного центру
Національного університету цивільного захисту України
м. Черкаси, Україна*

Воєнний стан в Україні, введений у відповідь на військову агресію з боку російської федерації, висвітлив критичну необхідність створення ефективного безпекового середовища. Безпека охоплює не лише оборону держави, але й стабільність внутрішньої системи публічного управління, громадське єднання та інноваційний розвиток. Важливо

враховувати багатокомпонентну природу цієї актуальної проблематики, яка ґрунтується на базових чинниках забезпечення безпекового середовища, серед яких доцільно виокремити: військові, політичні, соціальні, економічні, технологічні та міжнародні.

Провідним елементом забезпечення безпеки в умовах воєнного стану є військовий чинник, основою якого є обороноздатність держави. До ключових аспектів його реалізації належать: підвищення боєздатності Збройних сил України (ЗСУ) шляхом модернізації технічного оснащення, надходження сучасних видів озброєння, підготовки кадрів, зокрема навчання за стандартами НАТО, військової мобілізації та залучення резервів; поглиблення співпраці з міжнародними партнерами, такими як США, ЄС та Великобританія, щодо військової, гуманітарної та грантової допомоги, фінансової та інформаційної підтримки, обміну розвідувальними даними; територіальна оборона та волонтерські ініціативи при участі населення, що у кінцевому результаті сприяє зміцненню загальної стійкості до агресії.

Важливість політичного чинника та управлінської складової забезпечення безпекового середовища в умовах воєнного стану обумовлена необхідністю ефективного управління державними ресурсами, а саме здійсненням заходів для своєчасного їх розподілу між військовим, медичним та гуманітарним секторами; удосконалення законодавчої бази, що включає механізми інститутів, відповідальних за реалізацію законодавства в умовах кризи, механізми правового регулювання воєнного стану в Україні з метою забезпечення національної безпеки та захисту прав та інтересів громадян, а також визначення процедур і контролю за обмеженням конституційних прав і свобод в цей період; боротьби з корупцією [1].

Соціальний чинник забезпечення безпекового середовища, у свою чергу, розкривається через суспільну єдність і підтримку армії, яку демонструє українське суспільство, завдяки високому рівню консолідації, волонтерству, інформаційній підтримці та психологічній допомозі, що є важливими складовими суспільної стійкості; через протидію дезінформації, яку активно використовує агресор, щоб деморалізувати населення; через розвиток системи психологічної допомоги, запровадження програм реабілітації, психологічної підтримки військових і цивільних [2].

Окреме місце серед інших базових складових займає економічний чинник забезпечення безпекового середовища в умовах воєнного стану, який полягає у здатності держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз, а також спроможності національної економіки зберігати та поновлювати процес суспільного відтворення і достатній оборонний потенціал у кризових ситуаціях. Він полягає у першочерговому фінансуванні оборонного сектору України,

спрямуванні значної частини державного бюджету на оборонні потреби; міжнародній фінансовій допомозі, отриманні кредитів та грантів від міжнародних організацій, таких як МВФ, ЄС та Світовий банк, що допомагає дещо стабілізувати економіку України; підтримці малого та середнього бізнесу через програми пільгового кредитування, зниження податкового навантаження та цифровізацію адміністративних послуг [3].

Технологічний чинник забезпечення безпеки допомагає винайти інноваційні цифрові рішення при використанні дронів та систем розвідки для моніторингу активності ворога; штучного інтелекту, для посилення спроможності ЗСУ; активізує розробку сучасних кіберзахисних рішень, спрямованих на посилення захисту державних структур та критичної інфраструктури.

Реалізація міжнародного чинника безпекового середовища можливий завдяки дипломатичній підтримці з боку інших країн; заходам санкційної політики проти держави-агресора; інтеграції у структури міжнародної колективної безпеки.

Отже, узагальнюючи вищевказане, підсумуємо, що забезпечення безпекового середовища в умовах воєнного стану вимагає комплексного підходу. Поєднання військових, політичних, соціальних, економічних, технологічних та міжнародних чинників є ключем до стабільності та стійкості України. Ефективна взаємодія державних структур, громадськості та міжнародної спільноти формує фундамент для ефективної протидії викликам сучасності.

Література:

1. Церковник С. І. Теоретико-правовий аналіз дії права під час воєнного стану в Україні. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 2. С. 100–104.
2. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища : монографія. Київ : НІСД, 2022. 456 с.
3. Глущенко О. О. Функція забезпечення безпеки держави в умовах воєнного стану. *Часопис Київського університету права*. 2023 № 1. С. 53–56.